

Antagen av kommunfullmäktige 2008-10-27, § 151, att gälla från och med det kommunfullmäktiges beslut vunnit laga kraft.

Landskrona kommuns konkurrensutsättningspolicy

1. Definition
2. Mål och syfte
3. Konkurrensutsättning av verksamhet - inriktning
4. Allmänt om alternativa modeller för marknadsanvändning
5. Alternativa modeller för marknadsanvändning i Landskrona kommun
6. Marknadsförutsättningar
7. Konkurrensutsättningsplan
8. Konkurrensprövning
9. Uppföljning och utvärdering
10. Ansvar och utförande av konkurrensutsättningspolicyn
11. Laghänvisningar

1. Definition

Konkurrensutsättning innebär att olika aktörer, såväl kommunen som privata, tillåts att konkurrera om att leverera en nytthet.

2. Mål och syfte

Syftet med konkurrensutsättningspolicyn är att säkerställa

- Att konkurrens används
- Att konkurrens används på rätt sätt
- Att rätt modell för konkurrensutsättning används vid rätt tillfälle

Konkurrensutsättningspolicy med dess tillämpningsanvisningar utgör ett verktyg för att systematiskt pröva om andra än kommunen skall driva en helt eller delvis offentligt finansierad verksamhet.

Målet med att konkurrensutsätta kommunalt finansierade verksamheter är att

- bidra till en effektiv användning av kommunens resurser, med fokusering på både kvalitet och ekonomiska vinster
- öka valfriheten för såväl medborgaren som medarbetaren genom möjligheten att välja olika utförare/arbetsgivare
- öka tjänsteutbudet för medborgaren då privata företag kan tillhandahålla tjänster som kommunen, på grund av laghinder, inte har möjlighet att erbjuda medborgaren.
- bidra till verksamhetsutveckling genom att utgöra ett effektivt verktyg för kvalitets- och kostnadsstyrning av kommunens verksamhet, då den egna verksamheten jämförs och bedöms med omvärlden.
- genom avtal öka möjligheten att besluta om förändrad inriktning utan att ansvaret för det praktiska förändringsarbetet ligger på kommunen
- frigöra kapital genom att privatisera ägande av anläggningar och fastigheter, varigenom kommunen inte behöver binda kapital långsiktigt
- bidra till ett livskraftigare näringsliv såväl lokalt som regionalt

3. Konkurrensutsättning av verksamhet - inriktning

Landskrona kommuns verksamhet, med undantag för de verksamheter som nämns nedan, skall vara föremål för konkurrensprövning enligt förutsättningarna som anges i denna policy. Konkurrensutsättningspolicyn innebär dock inte ett ovillkorligt uppdrag att konkurrensutsätta de olika kommunala verksamheterna utan en möjlighet att få konkurrensutsätta kommunal verksamhet. Såväl ny som befintlig verksamhet kan konkurrensutsättas.

Undantaget från konkurrensutsättning är:

- Uppgifter som omfattar myndighetsutövning t.ex. beslut om bygglov
- Annan verksamhet som enligt lagar och författningar inte får bedrivas i privat regi t.ex. fastställande av taxor och avgifter, räddningstjänst. kommunala skolväsendet
- Strategiska beslutsfunktioner

Eventuella ytterligare undantag från denna konkurrensutsättningspolicy, med hänsyn till ett kommunövergripande intresse, kan beslutas av kommunstyrelsen.

4. Allmänt om alternativa modeller för marknadsanvändning

All marknadsanvändning medför att överföring av verksamhet sker från det allmänna till det enskilda och innebär privatisering i någon form, oavsett om överföringen avser finansiering, ägande, val av producent/nyttighet eller styrning av verksamheten.

Exempel på alternativa modeller för marknadsanvändning är:

Köp av enstaka tjänster/platser på privata institutioner/anläggningar

Kommunen tar i anspråk enstaka tjänster eller platser på en privat institution/anläggning utan anspråk på att bestämma om verksamhetens utformning (privat egenregiverksamhet). Kommunen upphandlar tjänster med krav på att leverantören skall erbjuda såväl vård som omsorg. Kommunen är inte huvudman för institutionen/anläggningen men ansvarar för de personer som placerats där och ansvarar för kvalitetsgranskning för de platser som kommunen finansierar.

Driftentreprenad

Föreligger när kommunen anlitar en extern producent som på grundval av ett skriftligt avtal åtar sig att på kommunens uppdrag, varaktigt och självständigt, utföra en eller flera tjänster i en sammanhållen verksamhet. Kommunen behåller sitt ansvar, är huvudman, gentemot de användare som omfattas av den entreprenaddrivna verksamheten. Kommunen beslutar om verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet samt ansvarar för uppföljning, utvärdering etc. Kommunen hyr/äger lägenheter, lokaler och övriga utrymmen.

Samverkan/partnerskap

Kommunen sluter ett långsiktigt avtal med någon annan extern producent om leverans av tjänster. Oäkta partnerskap = kommunen huvudman/beställare och den externa parten leverantör. Äkta partnerskap = Kommunen och den externa parten samverkar utifrån ett ömsesidigt intresse av föremålet för samverkan. Båda parter är huvudmän.

Kundvalssystem

Kommunen erbjuder privata leverantörer möjlighet att kvalificeras/godkännas som leverantörer av kommunalt finansierade tjänster till personer som har beviljats rätt att få del av kommunalt finansierade tjänster av kommunen. Lokaler och lägenheter kan ägas eller hyras av det privata företaget. Kommunen torde inte betraktas som huvudman eller juridiskt ansvarig för verksamheten.

Bidragsfinansierad enskild verksamhet

Ett företag/förening ansöker om bidrag för sin egen verksamhet och kommunen beslutar ensidigt om utbetalning av bidraget. Bygger inte på individuella beslut om rätt för enskilda personer att få del av kommunalt finansierade tjänster. Kommunen är inte huvudman eller har juridiskt ansvar för de personer som åtnjuter tjänster från den enskilde leverantören.

Total privatisering

Total privatisering innebär att kommunen överlåter hela ansvaret, dvs huvudmannskapet, av både drift och finansiering av verksamheten till en eller flera privata utövare. Total privatisering kan ske genom att en försäljning av hela eller delar av verksamheten, s.k. inkråmsförsäljning eller genom att kommunen beslutar avveckla verksamheten (gäller sådan verksamhet som kommunen enligt lag inte är skyldig att tillhandahålla).

5. Alternativa modeller för marknadsanvändning i Landskrona kommun

Vid konkurrensutsättning i Landskrona kommun skall samtliga ovanstående alternativa modeller för marknadsanvändning prövas i varje enskilt fall.

Kommunens egenregi tillåts inte att delta i upphandlingar med interna bud eller på annat sätt medverka som aktörer i konkurrens med privata företag.

I vissa fall är tillgången på entreprenörer starkt begränsad varför kommunen skall uppmuntra kommunens personal att ”knoppa av” dvs att en eller flera anställda i kommunen bestämmer sig för att starta ett företag genom vilket de skall bedriva samma slags verksamhet som de tidigare utfört som anställda. Skillnaden är att de nu bedriver verksamhetens som självständiga företagare på uppdrag av kommunen med ersättning för arbetet eller med bidrag från kommunen som utförare av enskild verksamhet. Vidare skall kommunen uppmuntra föräldrakooperativ, självförvaltning samt självstyre i skola/förskola, äldre- och handikappomsorg. Möjlighet att lämna stöd till avknoppare, föräldrakooperativ, ansvarig för självförvaltning samt självstyre begränsas av reglerna i kommunallagen och tilldelning av uppdrag kan endast ske i enlighet med lagen om offentlig upphandling.

All konkurrensutsättning skall ske i enlighet med gällande lagstiftning, t.ex. LOU, LAS. Konkurrensneutralitet skall råda i hela upphandlingsprocessen. I samband med upphandlingsförfarandet skall Landskrona kommuns upphandlingspolicy tillämpas.

6. Marknadsförutsättningar

En förutsättning för konkurrensutsättning är förekomsten av konkurrens på den aktuella marknaden eller att kommunen beslutar om förhållanden som kan leda till att konkurrens uppstår. Kommunen skall verka för att vårda, utveckla och bibehålla konkurrensen på marknaden. Vid konkurrensutsättning skall därför beaktas och analyseras faktorer såsom avtalspaketering, avtalstiden, riskfördelning samt konkurrenssituationen på marknaden. Vidare skall kvalificeringskrav i upphandlingen utformas så att de flesta typer av företag eller organisationer inom verksamhetsområdet kan komma i fråga som anbudsgivare. Härvid skall även beaktas hur upphandlingarna kan genomföras så att kommunen möjliggör för små och medelstora företag att delta i upphandlingar genom att t.ex. medge att anbud lämnas på delar av upphandlingen.

7. Konkurrensutsättningsplan

Varje nämnd skall i samband med budget och flerårsplan upprätta en konkurrensutsättningsplan för sin verksamhet. Eventuell revidering av nämndens konkurrensutsättningsplan skall redovisas i samband med om- och tilläggsbudgetering

respektive år. Planen skall innehålla en analys av nämndens verksamhet utifrån ett konkurrensutsättningsperspektiv. I planen skall anges vilka verksamheter som i nuläget är utsatta för konkurrens/samarbete med andra kommuner eller andra aktörer samt förslag på verksamheter som skall bli föremål för en konkurrensprövning under den närmaste planeringsperioden. Vidare skall framgå vilka verksamheter som inte kan bli föremål för konkurrensutställning.

8. Konkurrensprövning

Det åligger varje nämnd att, utifrån konkurrensutställningspolicyns riktlinjer och nämndens konkurrensutställningsplan, bedöma och besluta om

- verksamheten alltså skall bedrivas i kommunal regi eller konkurrensutställas
- omfattning, inriktning och modell för marknadsanvändning vid konkurrensutställning av nämndens respektive verksamhetsgrenar.

Om tveksamhet föreligger om konsekvenserna för kommunen totalt skall nämnden överlämna frågan om konkurrensutställning i enskilt fall till kommunstyrelsen för prövning.

En nämnds beslut om konkurrensutställning av verksamhet skall föregås av en analys av förutsättningarna i varje enskilt fall. I analysen skall ingå en nulägesbeskrivning, en marknadsanalys, en verksamhetsanalys/ organisationspåverkan, kvalitetsanalys, analys av personalfrågor/samverkan med fackliga organisationer, analys av infrastruktur och ekonomisk analys.

I analysen kan även faktorer som stimulans för näringslivet ingå i bedömningen. En förutsättning är dock att det totalt sett bedöms innebära en fördel för kommunens medborgare. Nämnden skall genom ovanstående analys säkerställa att en upphandlad verksamhet inte blir dyrare och av sämre kvalitet än egen regi.

Varje nämnd skall se till att i den mån det är möjligt informera och inhämta synpunkter från berörda målgrupper.

9. Uppföljning och utvärdering

Varje nämnd skall utarbeta kvalitetsmål för de verksamhetsområden för vilka nämnden svarar. Kvalitetsmålen skall vara lika oavsett om verksamheten bedrivs i egen regi eller av en extern entreprenör. Varje nämnd ska årligen, i verksamhetsberättelsen, till kommunfullmäktige redovisa en sammanställning över uppföljningen av nämndens konkurrensutställningsplan.

10. Ansvar och utförande av konkurrensutställningspolicyn

För att förverkliga konkurrensutställningspolicyn i kommunens verksamhet görs följande fördelning av ansvar och uppgifter.

Kommunstyrelsens ansvar och uppgifter

Kommunstyrelsen har det strategiska och övergripande ansvaret för konkurrensutställningsfrågorna inom kommunen. I detta ansvar ingår:

- Att ta fram förslag till erforderliga revideringar av konkurrensutsättningspolicyn
- Att fastställa riktlinjer, tillämpningsanvisningar och tolkningsfrågor.
- Att utfärda erforderliga restriktioner med hänsyn till helhetsintresset.
- Att sammanställa nämndernas respektive konkurrensutsättningsplaner i ett dokument
- Att bistå nämnderna med råd och stöd i samband med dessas konkurrensutsättning av verksamheter.

Nämndernas ansvar och uppgifter.

I detta ansvar ingår:

- Att informera nämndens anställda om konkurrensutsättningspolicyn.
- Att nödvändig kompetens finns för att policyn skall kunna realiserar.
- Att konkurrensutsättningsplan upprättas
- Att initiativ tas till konkurrensutsättning i enlighet med denna policy.
- Att besluta om verksamheten alltjämt skall bedrivas i kommunal regi eller konkurrensutsättas. Noteras skall dock att för det fall en konkurrensutsättning är av principiellt beskaffenhet eller annars av större vikt skall frågan avgöras av kommunfullmäktige. (KommL 3 kap 9 och 10 §§).
- Att initiativ tas till konkurrensutsättning i enlighet med denna policy.
- Att, i den mån det är möjligt, föra en dialog med berörda målgrupper.
- Att genomföra beslutad konkurrensutsättning, inklusive nödvändig upphandling, MBL-förhandlingar m.m. I de fall olika nämnders verksamhet berörs av upphandlingen t.ex. vid entreprenad av såväl drift som infrastruktur, är den nämnd vars drift konkurrensutsätts ansvarig för upphandlingen, dock skall upphandlingen ske i samverkan med de andra berörda nämnderna (t.ex. fastighetskontoret avseende infrastrukturen)
- Att göra uppföljning och utvärdering.

11. Laghänvisningar

Nedanstående förkortningar till vilka texten hänvisar avser följande lagstiftning eller lagstiftning som ersätter denna

LOU = lag (2007:1091) om offentlig upphandling samt lag (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster.

LAS = lag (1982:80) om anställningsskydd

MBL = lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

KommL = Kommunallag (1991:900)

AML = Arbetsmiljölagen (1977:1160)